

PROSJEKT ØVEBO

Fremme boevne og redusere funksjonsfall ved flytting i egen bolig

Innholdsfortegnelse

1. Innledning.....	3
2. Målsetting.....	3
3. Foranledning.....	3
3.1 VUBB.....	3
3.2 Innbyggermedvirkning og behovskartlegging.....	4
4. Gjennomføring.....	4
4.1 Øvebo- etablering, samarbeid og formidling.....	4
4.2 Opphold i Øvebo- Struktur og verktøy.....	5
4.3 Betaling og utgiftsdekning i perioden.....	5
5. Resultater og erfaringer.....	6
5.1 Tiltak for mestring og selvstendighet.....	6
5.2 Kandidater- utvikling og erfaringer.....	7
6. Utfordringer.....	8
7. Anbefalinger videre.....	9
8. Konklusjon.....	9
9. Vedlegg.....	10

1. Innledning

Prosjektet ble initiert med mål om å redusere sårbare overgangsfaser for ungdom med nedsatt funksjonsevne. Prosjektet har hatt som hensikt å gi kandidatene mulighet til å trene på å bo i en leilighet i trygge og tilrettelagte omgivelser, med fokus på å utvikle ferdigheter som er nødvendige for å mestre ett mest mulig selvstendig liv i egen bolig.

2. Målsetting

- Hovedmålet med prosjektet var å tilrettelegge for gode overganger fra foreldrehjem- og over i egen bolig.
- Redusere de sårbare overgangene.
- Forebygge redusert funksjonsfall ved flytting i egen bolig.
- Utvikle modell for botilbud som fremmer boevne, og gjør beboer klar for å bo i egen bolig.

3. Foranledning

3.1 VUBB

Prosjektet kom som ett resultat gjennom VUBB samlingene som står for; valgfrihet, utviklingshemming, bolig og brukermedvirkning. Skaun kommune har vært deltakere av dette nettverket, og det har gitt ett godt grunnlag for videre arbeid i Skaun kommune.

Det ble derfor søkt om midler til prosjektet gjennom Husbanken. Arbeidsgruppen rundt har vært deltakerne i VUBB som består av: prosjektleder Kristine Løkås Fjellvær, kommunalsjef for Helse- og mestring Asbjørn Strømmen, enhetsleder i bo- og aktivitetstilbud Hilde Ofstad, brukerstemme Lars Arne Pedersen, saksbehandlere ved tildeling Karin Klefstad Aalmo og Grete Kvam.

3.2 Innbyggermedvirkning og behovskartlegging

Før prosjektstart ble det innkalt til møte i Skaun kommune, hvor også Husbanken deltok. Målgruppen for møtet var personer med ulike funksjonsnedsettelse og pårørende. Hensikten var å samles for å høre hvordan de ser for seg boligmarkedet frem i tid, og om utfordringene for å komme seg på markedet. Det var viktig å få kartlagt hva innbyggerne selv sitter inne med av erfaring, og hva de ser for seg i fremtiden.

Det ble også sendt ut en spørreundersøkelse. Dette med hensikt i å kartlegge hvilke typer bolig man ser for seg. Blant dette var treningsleilighet et alternativ, hvor man får mulighet til å forsøke å bo selv- før egen bolig. På det tidspunktet var det 11 totalt som meldte interesse for å kjøpe egen bolig. Det ble ansett som viktig å prøve ut konseptet med treningsleilighet, for å gi flere mulighet til å utvikle boevne i trygge omgivelser.

4. Gjennomføring

4.1 Øvebo- etablering, samarbeid og formidling

Prosjektet har fått navnet *Øvebo*. I den forbindelse etablerte vi en treningsleilighet som var fullt møblert, slik at det kun var nødvendig å ha med egne personlige eiendeler. Dette ga oss en fast base, tilknyttet bolig med heldøgns bemanning.

For å identifisere aktuelle kandidater benyttet vi oss av flere samarbeidspartnere, noe som gjorde det mulig å komme i posisjon til å vurdere hvem dette kunne være relevant for. Vi har hatt stort utbytte av de ulike rollene vi innehar i VUBB gruppen, men også bo- og aktivitetstilbud, psykisk helse, NAV og andre instanser i kommunen. Vi ser det tverrfaglige samarbeidet har ført til gode tjenester rundt. Det har vært helt nødvendig og avgjørende for å skape trygge rammer, og oppnå de målsettingene vi hadde for prosjektet.

Vi tok også kontakt med NAKU med mål om å dele hva Skaun kommune nå jobber med. Dette for å kunne spre informasjonen, både i vår kommune- men også for andre. Gjennom kontakten med NAKU skrev de ett nyhetsbrev, hvor vi fikk flere henvendelser og spørsmål rundt prosjektet. I løpet av dette året har vi vært i kontakt med flere kommuner for erfaringsdeling, deriblant Heim kommune. Vi deltok også på husbankkonferansen for å formidle om prosjektet, men også motta informasjon og kunnskap på veien videre.

Aktuelle kandidater ble vurdert i VUBB møter. Dersom en kandidat anses som aktuell, vil prosjektleder ta direkte kontakt med vedkommende for å igangsette prosessen før oppholdet i Øvebo. Prosjektleder melder deretter behov for vedtak om tjenesten til tildelingskontoret. Det fattes da vedtak om praktisk bistand, opplæring og tjenester i hjemmet. I forkant av oppstart innkaller prosjektleder til informasjonsmøte med personalet i BoA, hvor det gis relevant informasjon om kandidaten som skal inn i tjenesten.

4.2 Opphold i Øvebo- Struktur og verktøy

Oppholdets varighet per kandidat er satt til fire måneder. Dette da det gir tid til å etablere og trene på nødvendige ferdigheter, samtidig som det opprettholder en tydelig målsetting om videre overgang. Et lengre opphold kan føre til at man bor seg mer inn, noe som kan gjøre neste overgang mer utfordrende for den enkelte.

Før opphold i Øvebo inngås det en tidsbegrenset kontrakt mellom kommunen og deltaker. Kontrakten gjelder for periodens varighet, og tydeliggjør de praktiske og juridiske rammene for oppholdet. I tillegg er det utarbeidet et vedlegg som beskriver leilighetens funksjon som arena for Øvebo. Dokumentet inneholder klare forventninger til deltaker, herunder ansvar for daglige gjøremål, samarbeid med personalet, og deltakelse i planlagte aktiviteter og veiledning. Vedlegget fungerer som ett verktøy for å skape felles forståelse og forutsigbarhet, og bidrar til å tydeliggjøre at oppholdet er en del av et målrettet opplæringsløp- ikke ordinær bolig.

Vi har også anvendt et kartleggingsverktøy som brukes før- under- og mot slutten av oppholdet. Denne skal kunne gi oss en oversikt over ADL ferdigheter, som er et verktøy for å vurdere ulike funksjonsnivåer i dagliglivets ferdigheter. Systematisk kartlegging er avgjørende for å sikre målrettet utvikling og tilpasning av løpet til den enkeltes behov. Den gir innsikt i progresjon, mestringsnivå og eventuelle utfordringer, samtidig som den danner grunnlaget for justering.

I tillegg til dette ordnes det med tjeneste- og pasientplan på Helseplattformen. Denne er grunnlaget for den daglige journalføringen, og tilpasses individuelt for hver kandidat. Tjenesteplan beskriver behov for besøk i ulike tidsrom, pasientplanen formidler hva som skal skje i de ulike besøkene.

Kontrakten for Øvebo og kartleggingsverktøyet blir lagt med som vedlegg.

4.3 Betaling og utgiftsdekning i perioden

Betaling for opphold i Øvebo ble satt til kr 8500 per måned, dette inkluderte strøm og internett. I prosjektperioden valgte vi å gjøre individuelle vurderinger av behovet for egenbetaling til kommunen, basert på den økonomiske situasjonen til den enkelte kandidat.

Flere av kandidatene hadde allerede en kommunal bolig eller en leilighet på det private markedet. For disse viste det seg at det ikke fungerte optimalt å bo alene, da de hadde behov for veiledning og støtte i dagliglivets ferdigheter, for å kunne mestre en selvstendig bosituasjon. I de tilfellene ble det vurdert at kandidaten kunne få oppholdet i Øvebo kostnadsfritt, med mål om å tilbake i opprinnelig bolig etter endt opphold. Det ble ansett som økonomisk urealistisk for kandidatene å betale for to boliger samtidig, og leie til oppholdet i Øvebo ville i praksis ha hindret deltakelse av tilbudet.

5. Resultater og erfaringer

5.1 Tiltak for mestring og selvstendighet

I prosjektperioden har vi totalt hatt 4 kandidater i Øvebo. Det ble tidlig etablert en rammeplan, da man så dette som nødvendig for å gi en tydelig struktur og en felles retning både for personalet, men også for den som skal øve seg på å bo.

Rammeplanen gir personalet en felles forståelse av mål, arbeidsmetoder og forventninger. Den er med på og bidrar til mer helhetlig og koordinert innsats. Den bistår også i forutsigbarhet og trygghet for tjenesteyter og tjenestemottaker. Rammeplanen er vedlagt denne rapporten.

Under oppholdet i Øvebo ble det satt i gang ulike tiltak for å fremme boevnen:

- Ukeplan med mål om struktur og forutsigbarhet.
- Faste tilsyn for å ivareta trygghet og oppfølging.
- Veiledning i praktiske oppgaver som matlaging, renhold og innkjøp.
- Tryggende samtaler for å støtte og bistå i å regulere tanker og følelser.
- Aktivisering for å skape en god hverdag, og for å delta ut i samfunnet.
- Veiledning til trygg og stabil økonomi. Det å betale faste utgifter og veiledning på sparing. I tillegg bistand til å søke startlån for de som ønsker seg på det ordinære boligmarkedet.

Samarbeid med pårørende har vært en viktig del av Øvebo prosjektet, både før og under oppholdet. Behovet for involvering har imidlertid variert, avhengig av den enkeltes situasjon, modenhet og grad av selvstendighet. For noen har tett dialog med pårørende vært helt avgjørende for å skape trygghet og forutsigbarhet, og for andre har behovet for mer selvstendig oppfølging vært ønskelig.

Det har blitt gjort avklaringer både på forhånd og underveis, hva kandidaten selv ønsker skal formidles til pårørende.

5.2 Kandidater- utvikling og erfaringer

Flere av deltakerne viste tydelig fremgang i praktiske ferdigheter, og økt selvstendighet med tiden. Det ble også formidlet økt mestringsfølelse og trygghet i hverdagsoppgaver, som før kunne oppleves som utfordrende. Prosjektet avdekket også at flere hadde behov for mer tid og støtte, og at personalet måtte justere oppfølging etter behov.

I prosjektperioden valgte vi å gjennomføre opplæringsløpet med flere kandidater samtidig. Dette medførte behov for flere treningsleiligheter. To av leilighetene var tilknyttet eksisterende bemannet bolig, noe som ga nærhet til personalressurser og mulighet for tett oppfølging. Den tredje leiligheten var en kommunal bolig i nærområdet, uten direkte tilknytning til personalbase.

Denne modellen ga oss verdifull erfaring i det å prøve ut prosjektet i ulike typer bolig. Vi ser helt klart at begge kan fungere godt. Det er dog viktig å avklare på forhånd, hva som kan passe for den enkelte, ut ifra forutsetningene før Øvebo.

Flere av kandidatene kom seg videre i egen bolig etter endt opphold. For noen innebar dette overgang til kommunal leilighet med behov for noen punkttjenester fra bo- og aktivitetstilbud. Vi hadde også en kandidat som kjøpte seg egen leilighet, og kom seg dermed inn på det ordinære boligmarkedet. Erfaringer fra prosjektet viser at opplæring og tilrettelegging kan være avgjørende for å lykkes med å flytte i egen bolig og redusere behovet for tjenester på sikt.

Konseptet Øvebo er et viktig steg på veien mot å bo alene, og da vil økonomisk veiledning gi både trygghet og muligheter. Deriblant hvem som kan komme seg på det ordinære markedet, og hvordan vi kan bistå i å finne egen bolig etter endt opphold.

Vi var så heldige å få noen ord fra en kandidat i tiden hos oss i Øvebo:

- Føler at jeg får til å bo bedre selv.
- Har lært mer om renhold, og ta vare på egen leilighet.
- Tidligere opplevde jeg det som håpløst å bo alene, men nå ser jeg muligheten for å mestre en selvstendig bosituasjon.
- Lært mer om matlaging.
- Det å møte flere fra personalgruppen, hjelper meg med å trene på det sosiale.

6. utfordringer

Vi ser tydelig at Øvebo gir verdifulle muligheter for utvikling og mestring. Prosjektet har også avdekket flere utfordringer det er viktig å være bevisste på.

Ressursbruk og bemanning: Oppfølging av kandidater i Øvebo krever betydelig tid og innsats fra personalet. Flere kandidater har behov for mer omfattende støtte enn først antatt, noe som kan utfordre bemanningsplaner og kapasitet i tjenesten. Det krever fleksibilitet og koordinering for å sikre tilstrekkelig oppfølging uten å gå på bekostning av andre oppgaver.

Variierende behov og utviklingstempo: Kandidatens behov for oppfølging varierer betydelig, og enkelte har behov for tett og langvarig støtte. Det er derfor avgjørende at innsatsen tilpasses individuelt og evalueres kontinuerlig, samtidig som man opprettholder en strukturert og målrettet tilnærming. For enkelte kandidater er det også nødvendig med videre oppfølging etter avsluttet opphold i Øvebo. Dette stiller krav til fleksibilitet og god koordinering mellom involverte tjenester, for å sikre kontinuitet og trygghet i overgangen til en mer selvstendig bosituasjon.

Forutsetninger for å motta tilbudet: Prosjektet har vist at ikke alle kandidater er klare for et tilbud om Øvebo, selv om det i utgangspunktet vurderes som hensiktsmessig. Med hensiktsmessig mener vi kandidater som ønsker seg videre i egen bolig, men som ikke har forutsetningene for det per i dag. For noen har alder og modenhet vært en begrensende faktor, og tilbudet har ikke fungert etter intensjonen. Dette understreker viktigheten av grundig kartlegging og vurdering før oppstart.

Logistikk og boligtilgang: Bruk av flere leiligheter, både tilknyttet bemannet bolig og eksterne kommunale boliger, har gitt fleksibilitet, men også praktiske og koordineringsmessige utfordringer. Det er viktig man har tilgang på slike leiligheter, for å kunne utføre prosjektet. Oppfølging i bolig uten direkte bemanning krever god planlegging og tydelige rutiner for å sikre trygghet og kontinuitet.

Økonomiske forberedelser før Øvebo: Økonomi har vist seg å være en avgjørende faktor for hvor godt kandidatene lykkes med overgangen til en selvstendig bosituasjon. Det har vært betydelige variasjoner i den økonomiske situasjonen blant deltakerne i Øvebo, noe som har påvirket deres muligheter for videre etablering. Selv om den enkelte har hatt ambisjoner om å kjøpe egen bolig, er det viktig å understreke at overgangen til leiemarkedet også er en realistisk og hensiktsmessig løsning etter endt opphold. For mange vil dette være et nødvendig mellomsteg før eventuelt boligkjøp. For å kunne etablere seg på boligmarkedet, enten som leietaker eller eier, kreves det økonomisk forståelse og evne til planlegging. Ved å styrke kandidatenes økonomiske kompetanse og legge til rette for strukturert sparing, øker sannsynligheten for at de kan ta steget videre til en selvstendig bosituasjon. Dette bidrar ikke bare til praktisk gjennomføring, men også til økt motivasjon og mestringsfølelse.

7. Anbefalinger videre

- Det er ønskelig å videreføre Øvebo prosjektet, slik at dette kan bli en integrert del av det ordinære tjenestetilbudet. Vi ønsker å fortsette med å gi flere mulighet til å benytte seg av dette, med mål om at flere skal kunne bo selv.
- Styrke samarbeidet med NAV og helsetjenester for helhetlig oppfølging, og for tidligere innsats. Det å kunne identifisere ulike kandidater i ett tidlig forløp, for å sikre hvem tilbudet kan være aktuelt for på ett senere tidspunkt.
- Tettere samarbeid med pårørende i en tidlig fase. Pårørende sitter gjerne med mer verdifull kunnskap om behov, mestringsnivå og tidligere erfaringer. Ved å involvere de i en tidlig prosess, skapes en felles forståelse for målsettingene med ett slikt opphold.

Pårørende kan være en viktig ressurs i overgangen til egen bolig, særlig når det gjelder å følge opp rutiner og støtte i hverdagsmestring. Dette også med hensyn til økonomi og sparing, i det ungdommer/ unge voksne starter i jobb, eller får en uføretrygd. Pårørende eller andre nærpersoner kan være en viktig faktor for at dette også er på plass tidligere.

8. Konklusjon

Øvebo prosjektet har vist seg å være et viktig og virkningsfullt tiltak for å støtte personer med ulike funksjonsnedsettelse, i det som kan være en sårbar overgangsfase.

Erfaringene fra prosjektet viser at målrettet trening i trygge og tilrettelagte omgivelser gir god effekt. Både når det gjelder utvikling av praktiske ferdigheter, økt selvstendighet og styrket livsmestring.

Tiltaket har bidratt til at flere kandidater har fått verdifull erfaring med å bo alene, samtidig som de har hatt tilgang til støtte og veiledning underveis. Dette har skapt et godt grunnlag for vurdering av videre boligbehov og tjenestetilpasning.

Prosjektet har også synliggjort behovet for fleksible og individuelt tilpassede løsninger, samt viktigheten av god kartlegging og tett oppfølging. For enkelte kandidater har det vært nødvendig med videre støtte etter avsluttet opphold, og for andre har det vist seg at tidspunktet for tiltaket ikke har vært optimalt.

Basert på erfaringene anbefales det at Øvebo tilbudet videreføres og utvikles som en del av det ordinære tjenestetilbudet. Det bør etableres enda tydeligere kriterier for deltakelse, anvende strukturerte rammeplaner for oppfølging, og rutiner for evaluering og overgang til egen bolig. På den måten sikrer vi i Skaun kommune at flere i tiden fremover, kan få muligheten til å mestre overgangen til et selvstendig liv på en trygg og bærekraftig måte.

9. Vedlegg:

- Nyhetsbrev fra NAKU.
- Rammeplan for Øvebo.
- Kontrakt med videre beskrivelse av type bolig.
- Kartleggingsverktøy.
- Utgifter kommunen har dekket selv i prosjektperioden.